

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2023. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.73>

УДК 336.713

Я. М. Гринчишин,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансового менеджменту,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0628-4545>

П. В. Лука,

магістрант, Львівський національний університет імені Івана Франка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0454-0712>

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРУДЕНЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТАТНОСТІ КАПІТАЛУ БАНКІВ УКРАЇНИ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Ya. Hrynychshyn,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Financial Management, Ivan Franko National University of Lviv*

P. Luka,

Master's student, Ivan Franko National University of Lviv

IMPROVEMENT OF PRUDENTIAL REGULATION OF CAPITAL ADEQUACY OF UKRAINIAN BANKS AS A NECESSARY CONDITION OF THE EUROPEAN INTEGRATION PROCESS

*У статті проведений аналіз відповідності українського законодавства
щодо регулювання достатності капіталу банку підходам, передбаченим*

Базельським комітетом з банківського нагляду та Європейським законодавством. Для порівняльного аналізу використані чотири складові: структура капіталу для визначення показників достатності капіталу; врахування ризиків при визначенні показників достатності капіталу; формування буферів капіталу; оприлюднення звітної інформації щодо формування адекватності капіталу. З цих складових, що використовуються для регулювання достатності капіталу банку в міжнародній практиці, жодна в Україні повною мірою не використовується. Високі значення нормативів капіталу за останні роки значною мірою сформувалися за рахунок неврахування усіх ризиків банківської системи. Тому в процесі євроінтеграції та поступової імплементації актів ЄС у національне законодавство необхідно особливу увагу звернути на впровадження надійних систем управління ризиками. Стимулювати банки впроваджувати надійні системи управління ризиками повинна також прозора система розкриття інформації про структуру та достатність капіталу, види ризиків з зазначенням методів їх оцінки, буфери капіталу за видами.

The article compares the compliance of Ukrainian legislation on the regulation of bank capital adequacy with the approaches provided by the Basel Committee on Banking Supervision and EU legislation. Four components are used for comparative analysis: capital structure to determine capital adequacy ratios; taking risks into account when determining capital adequacy ratios; formation of capital buffers; publication of reporting information on the formation of capital adequacy. None of these components are fully used in Ukraine to regulate bank capital adequacy. According to the current banking legislation, the regulatory capital of Ukrainian banks includes two components - core and additional capital, i.e. its structure corresponds to Basel I recommendations. The formation of capital buffers is foreseen by the banking legislation of Ukraine, but postponed, first due to the corona crisis, and later, as a result of the military aggression of the Russian Federation, in order to reduce the pressure of regulatory requirements on the activity and capital of banks. The high values of capital ratios in recent years were formed, on the one hand, due to

the high profitability of banks, and on the other hand, due to the failure to take into account all the risks of the banking system. The profitability of banks during the war is explained by their receiving high interest income from investments in highly liquid assets, in particular government securities, and reorientation to less risky instruments. A significant amount of banking risks is not taken into account when calculating capital adequacy indicators in Ukrainian banking practice. Market risk is limited to currency risk only. Interest, stock, and commodity risks, as types of market risk, are not taken into account. Operational risk is applied with a reduced coefficient. Therefore, in the process of European integration and gradual implementation of EU acts into national legislation, it is necessary to pay special attention to the implementation of reliable risk management systems. A transparent system of disclosing information on the structure and adequacy of capital, types of risks with an indication of their assessment methods, and capital buffers by type should also stimulate banks to implement reliable risk management systems.

Ключові слова: *банки, власний капітал, регулятивний капітал, пруденційне регулювання, достатність капіталу, банківські ризики.*

Keywords: *banks, own capital, regulatory capital, prudential regulation, capital adequacy, banking risks*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ефективна реалізація політики управління власним капіталом банків, формування механізмів забезпечення його достатності сприяє захисту інтересів вкладників та інших кредиторів і зміцненню довіри до банківського сектора. Важливість власного капіталу в забезпеченні фінансової стійкості банків зумовлює необхідність ефективної системи його пруденційного регулювання. Вдосконалення інструментів регулювання достатності капіталу банків особливо актуалізувались після світової фінансової кризи 2008-2009 рр. Нестача власних коштів, неякісна їх структура зумовили необхідність пошуку адекватних

підходів до формування капітальної бази банківських установ, яка б могла покрити збитки і захистити банк від банкрутства.

Перспектива європейської інтеграції ставить перед вітчизняними науковцями і практиками завдання більш повного врахування вимог міжнародних банківських стандартів і вивчення досвіду ЄС в регулюванні банківської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування адекватності капіталу банків є предметом дослідження українських науковців Коваленко В., Кузніченко Я., Науменкової С. та інших. Проблеми, ризики і фактори регулювання банківського капіталу аналізують зарубіжні вчені Андерсен Г., Джуелсруд Р. Е., Гарсія А., Шрот Дж., Козінська М. Однак, потребують поглибленого вивчення тенденції і перспективи регулювання достатності капіталу в Україні, узагальнення досвіду банківського регулювання країн ЄС і можливості його використання в Україні.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розкрити особливості і тенденції банківського регулювання достатності капіталу в Україні, обґрунтувати необхідність його вдосконалення з врахуванням рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду і законодавства ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Достатність капіталу банків на сьогодні є головним індикатором їх фінансової стійкості і підвищення довіри до банківських систем з боку суспільства. Саме тому оцінюванню достатності капіталу для покриття банківських ризиків, запровадженню дієвих інструментів пруденційного нагляду приділяється значна увага як у міжнародній, так і національній банківській практиці [1, с. 78].

Стандарти щодо вимог до власного капіталу банків протягом багатьох років є сферою діяльності Базельського комітету з банківського нагляду, створеного в 1974 р. при Банку міжнародних розрахунків. Протягом своєї діяльності комітет створив низку документів (стандартів) щодо розміру регулятивного капіталу, його складу, нормативів достатності капіталу, які прийнято називати Базель I, Базель II, Базель III.

Відповідно до рекомендацій Базель I, які були викладені у «Міжнародній конвергенції щодо вимірювання та вимог до капіталу» в липні 1988 р., капітал банку для регулятивних цілей поділяється на дві категорії – капітал першого рівня (основний капітал) і капітал другого рівня (додатковий капітал) [2]. Також були встановлені мінімальні вимоги до капіталу для фінансових установ з метою мінімізації кредитного ризику. Тобто рішення Базельського комітету були спрямовані на вирішення проблеми забезпечення банку від кредитного ризику, як фундаментального фактора, що загрожує його діяльності та фінансовій стабільності. Вплив операційного і ринкового ризиків на формування достатності капіталу не враховувався.

Міжнародні банківські правила (Базель II), які прийняті у червні 2004 р., ґрунтувалися на трьох компонентах: мінімальні вимоги до капіталу, процедури нагляду та розкриття інформації [3]. Базель II був масштабним міжнародним проектом, який мав вирішальний вплив на регулювання та розвиток банків і став основою сучасних вимог до капіталу.

Основними вимогами до капіталу банків відповідно до правил «Базель-III», прийнятих у грудні 2010 р., стали підвищення вимог до достатності капіталу і формування буферів капіталу [4]. З огляду на досвід кризи 2008-2009 рр., Базельський комітет з метою посилення стійкості банків до ризику запропонував нове визначення регулятивного капіталу, передбачивши включення до нього переважно найякісніших компонентів (як-от звичайні акції чи нерозподілений прибуток) [5, с. 70]. Впровадження буферів капіталу призначене для підвищення стійкості банків до збитків і зменшення надмірних або занижених ризиків. Буфери капіталу мають покриватися виключно звичайним капіталом. Ці макропруденційні інструменти мають обмежувати системні ризики у фінансовій системі, які можуть бути циклічними (буфер консервації капіталу та антициклічний буфер капіталу) або структурними (буфер капіталу для системно важливого банку та буфер системного ризику).

Зміни, запропоновані органами Європейського Союзу, пішли в подібному напрямку. Рішення, розроблені Базельським комітетом, імплементовані в

законодавство ЄС через Пакет CRD IV / CRR. Пакет CRD IV / CRR включає Директиву про вимоги до капіталу 2013/36/ЄС (CRD IV) і Регламент про вимоги до капіталу (ЄС) № 575/2013 (CRR (далі Регламент № 575/2013) [6; 7].

Варто зазначити, що рішення запровадити регулювання банківської діяльності відповідно до вимог Базель III було складним і передбачало певні компроміси. Після опублікування вимог Базель III серед науковців і практиків з'явилися побоювання, що збільшення власного капіталу в банках внаслідок підвищення вимог до мінімального капіталу може сприяти їх фінансовій стабільності, але кредитування може стати дорожчим [8]. Інші автори вважали, що під час фінансових криз обмеження кредитування може посилити спад і перешкодити відновленню економіки [9]. Зменшення обсягів фінансування реального сектору може стати фактором стримування економічного зростання [10, с. 45].

Однак, опублікований у грудні 2022 р. Базельським комітетом з банківського нагляду третій звіт про оцінку впливу та ефективності запроваджених Базельських реформ вказує на те, що запроваджені реформи є важливою рушійною силою загального підвищення стійкості банків. Звіт не знайшов значних доказів негативного впливу реформ на банківське кредитування та зменшення капіталу. В загальному третій звіт підтвердив, що світова банківська система стала більш стійкою після впровадження реформ Базель III [11].

У червні 2022 року Україна отримала статус країни-кандидата на вступ в ЄС, що передбачає посилення євроінтеграційних реформ у фінансовому секторі та імплементацію актів ЄС у національне законодавство [12]. Тому порівнюємо відповідність українського законодавства підходам, передбаченим Базельським комітетом з банківського нагляду та Європейським законодавством (табл. 1).

Таблиця 1. Порівняльний аналіз української та міжнародної банківської практики регулювання достатності капіталу банку

Складові регулювання достатності капіталу банку	Підхід, передбачений положеннями Базельського комітету з банківського нагляду та Європейським законодавством	Підхід, передбачений українським законодавством
Структура капіталу для визначення показників достатності капіталу	Капітал 1-го рівня (звичайний капітал, додатковий капітал) Капітал 2-го рівня	Основний капітал Додатковий капітал
Врахування ризиків при визначенні показників достатності капіталу	Повне	Обмежене
Формування буферів капіталу	Передбачене	Передбачене (відкладене)
Оприлюднення звітної інформації щодо формування достатності капіталу	Передбачене	Передбачене з мінімальною інформацією

Джерело: сформовано на основі [4; 13; 14]

З чотирьох складових регулювання достатності капіталу банку в міжнародній практиці, жодна в Україні повною мірою не використовується. Розглянемо стан і перспективи використання складових регулювання достатності капіталу детальніше.

В Україні структура капіталу банків для визначення показників достатності капіталу не відповідає вимогам Базельського комітету з банківського нагляду (Базель II, Базель III). Регулятивний капітал банку згідно чинного банківського законодавства складається з основного і додаткового капіталу, тобто відповідає рекомендаціям Базель I.

Загальний регулятивний капітал згідно з положеннями Базельського комітету з банківського нагляду (Базель III) та Європейським законодавством складається з капіталу 1-го рівня і капіталу 2-го рівня (рис. 1). Капітал 1-го рівня поділяють на звичайний капітал і додатковий капітал. Призначенням цих видів капіталу є покриття збитків, які виникають під час діяльності банку. Капітал 2-го рівня є покриття збитків у разі банкрутства і ліквідації банку.

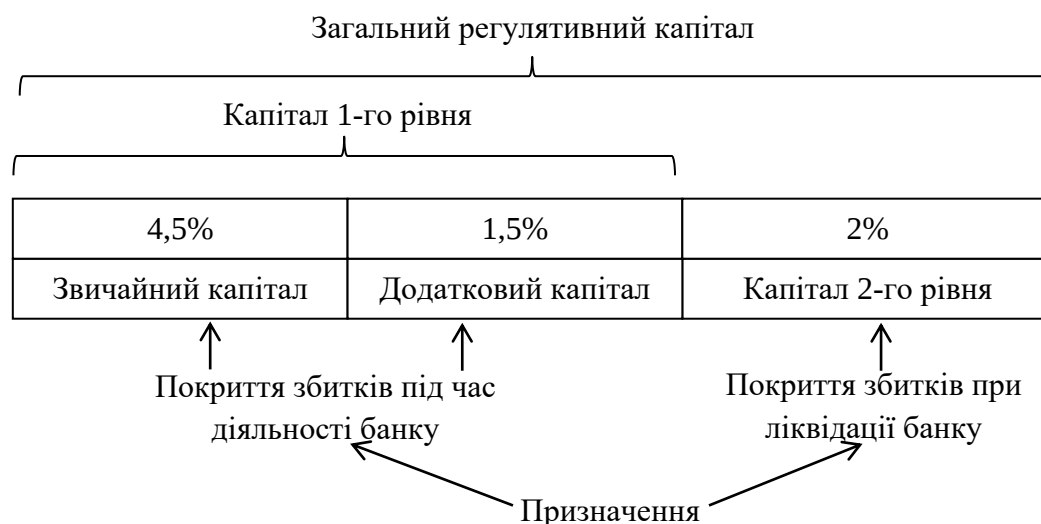

Рис. 1. Структура і призначення регулятивного капіталу згідно рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду (Базель III)

Джерело: сформовано на основі [4]

На основі такого поділу регулятивного капіталу встановлені показники достатності капіталу: для капіталу звичайного капіталу першого рівня – 4,5%, для загального капіталу першого рівня – 6% і для загального регулятивного капіталу – 8%.

В Україні регулятивний капітал використовується для формування нормативів Н1, Н2 і Н3. Для розрахунку нормативу Н1 суму основного і додаткового регулятивного капіталу зменшують на суму відвернення. Показник достатності (адекватності) регулятивного капіталу Н2 розраховується як відношення регулятивного капіталу, визначеного як норматив Н1, до суми активів зважених за ризиком, зменшених на суму непокритого кредитного ризику. Його мінімальне значення становить 10,0%. Для розрахунку нормативу достатності (адекватності) основного капіталу в чисельнику формули використовують суму основного капіталу і його мінімальне значення становить 7,0% [15].

Аналіз основних показників використання регулятивного капіталу (табл. 2) свідчить про фінансову стійкість банківської системи в Україні.

**Таблиця 2. Основні показники використання регулятивного капіталу
банками України**

Показники	Червень 2020	Грудень 2020	Червень 2021	Грудень 2021	Червень 2022	Грудень 2022	Червень 2023
Ризик капіталу фінансового сектора, балів	3	4	4	4	6	6	5
Н1, млрд. грн.	170,8	182,3	191,5	211,7	202,4	211,1	245,5
Н2 на кінець місяця, %	21,91	21,98	21,65	18,01	17,16	19,68	23,77
Н3 на кінець місяця, %	15,75	15,67	16,12	11,99	11,40	13,12	14,51
Сума активів, зважених за ризиком, млрд. грн.	790,6	829,4	884,5	1175,5	1179,5	1072,7	1032,8

Джерело: сформовано на основі [16; 17]

Сума регулятивного капіталу протягом 2020-2021 рр. збільшилася на 40,9 млрд. грн. або на 29,8%. Дещо зменшившись у першій половині 2022 р. (на 9,3 млрд. грн.), вона набирає чітку тенденцію до зростання. Мінімальне значення нормативу Н2 за аналізований період становило 17,16% на кінець червня 2022 р. (при межі 10,0%). Значення нормативу Н3 на цю ж дату становило 11,40% (при межі 7,0%).

Зростання показників достатності капіталу банківського сектору, які вдвічі перевищують мінімальні вимоги, забезпечила висока прибутковість. У 2021 р. сума чистого прибутку банків України майже удвічі перевищувала його величину за 2020 р. Суттєво зменшившись в першій половині 2022 р. у зв'язку з повномасштабним російським вторгненням, діяльність банків за перший рік війни виявилася прибутковою, забезпечивши чистий прибуток у сумі 21921 млн. грн. Сума прибутку банків за другий рік війни перевищила довоєнний рівень і становила 109855 млн. грн. [16]. Прибутковість банків під час війни пояснюється отриманням ними високих процентних доходів від вкладень у високоліквідні активи, зокрема державні цінні папери, і переорієнтацією на менш ризикові інструменти.

Достатність капіталу банків також поліпшували регуляторні послаблення, які запровадив НБУ під час воєнного стану. Зокрема, на зменшення суми активів, зважених за ризиком вплинули скасування підвищених ваг ризику за

незабезпеченими споживчими кредитами, відтермінування вимог до врахування операційного та ринкового ризиків.

Показник ризику капіталу фінансового сектора визначає НБУ з 2015 р. Оскільки фінансова система України є банкоцентричною і лише банки несуть системні ризики, то цей показник можна використовувати для аналізу стану і тенденцій банківської системи. Ризик капіталу оцінюється за 10-бальною шкалою з врахуванням таких індикаторів: нормативу достатності регулятивного капіталу, нормативу достатності основного капіталу, відношення чистих непрацюючих кредитів до власного капіталу, відношення основного капіталу до чистих активів (коефіцієнт левериджу). В першій половині 2020 р. ризик капіталу був невеликим і становив 3 бали. У другій половині цього року він підвищився на 1 бал і не змінювався до повномасштабного російського вторгнення. Протягом 2022 р. його значення становило 6 балів, тобто ризик був помірним. В цілому за аналізований період ризик фінансового сектора збільшився з 3 до 5 балів, тобто на 66,7%. Про значний рівень ризикованості банківської системи України свідчать також низькі значення інтегрального показника фінансової безпеки у 2022 р. протягом періоду 2018-2022 рр. [18, с. 96].

Порівняння підходів до оцінювання та врахування ризиків під час розрахунку показника достатності капіталу Базельського комітету з банківського нагляду і методики, застосовуваної в українській банківській практиці, свідчить не лише про існування істотних відмінностей між ними, а й про повну відсутність у вітчизняній практиці підходів до оцінювання значної кількості банківських ризиків. Так, ринковий ризик обмежений лише валютним ризиком, що визначається як сукупна сума відкритої валютної позиції за всіма іноземними валютами та банківськими металами. Тобто, для розрахунку валютного ризику не враховується золото, ринкова поведінка якого корелює з іноземною валютою та не передбачає коефіцієнта масштабування [19, с. 10]. Процентний, фондовий, і товарний ризики, як види ринкового ризику, не враховуються. Операційний ризик застосовується з пониженим коефіцієнтом.

Формування буферів капіталу банківським законодавством України передбачене, але відкладене, спочатку через коронакризу, а пізніше, внаслідок військової агресії Російської Федерації, з метою зменшення тиску регуляторних вимог на діяльність та капітал банків.

Третім компонентом міжнародних банківських правил є розкриття банками інформації щодо структури та достатності капіталу, а також управління ризиками. Розкриття інформації про здатність банку покривати фінансові збитки у формі звітності про структуру капіталу, ризики та достатність капіталу є інструментом підвищення ринкової дисципліни.

Відповідно до постанови НБУ №11 від 15 лютого «Про встановлення переліку інформації, що підлягає обов'язковому опублікуванню банками України» з березня 2018 року банки зобов'язані публікувати на своїх сайтах щомісяця до 10 числа інформацію про нормативи капіталу та їх складові [20]. Слід зазначити, що спектр ризиків, які впливають на банківську діяльність, постійно розширюється, методи їх оцінки стають складнішими. Тому для ефективного управління ризиками така інформація є недостатньою, оскільки кількісні і якісні параметри управління ризиками в ній мінімально відображені або взагалі відсутні.

Рекомендації до публічного розкриття інформації про достатність капіталу викладені в Супровідному документі до Нової Базельської угоди про капітал «Компонент 3 (Ринкова дисципліна)» і Регламенті № 575/2013 [7; 21]. Відповідно до цих документів банківські установи в окремих звітах відображають всі показники, що впливають на нормативи достатності капіталу – обсяг капіталу за видами, суми ризиків з зазначенням методів їх оцінки, буфери капіталу за видами.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Проведений порівняльний аналіз відповідності українського законодавства щодо регулювання достатності капіталу банку підходам, передбаченим Базельським комітетом з банківського нагляду та Європейським законодавством, показав суттєві відмінності між ними. З чотирьох складових для регулювання достатності капіталу банку в міжнародній практиці, жодна в

Україні повною мірою не використовується. Високі значення нормативів капіталу за останні роки значною мірою сформувалися за рахунок неврахування усіх ризиків банківської системи. Тому в процесі євроінтеграції та поступової імплементації актів ЄС у національне законодавство особливу увагу необхідно звернути на впровадження надійних систем управління ризиками. Стимулювати банки впроваджувати надійні системи управління ризиками повинна також прозора система розкриття інформації про структуру та достатність капіталу, види ризиків з зазначенням методів їх оцінки, буфери капіталу за видами. Подальші дослідження доцільно пов'язувати з аналізом нових ризиків і прогресивних методів управління ними.

Література

1. Коваленко В. В. Достатність капіталу банків : сучасні виміри та подальші розвідки. *Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць*. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2022. № 1-2 (80-81). С. 77–94.
2. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. Basle Committee on Banking Supervision. 1988. URL : <https://www.bis.org/publ/bcbs04a.pdf> (дата звернення: 01.11.2023).
3. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. A Revised Framework. Basel Committee on Banking Supervision. 2004. URL : <https://www.bis.org/publ/bcbs107.pdf> (дата звернення: 01.11.2023).
4. Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems. Basel Committee on Banking Supervision. 2010. URL : <https://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf> (дата звернення: 01.11.2023).
5. Kozińska M. Wpływ podwyższonych wymogów kapitałowych banków na polską gospodarkę. *Bezpieczny Bank*. 2014. Nr 3 (56). S. 67-97.
6. Directive 2013/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, amending Directive 2002/87/EC and repealing Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0036> (дата звернення: 01.11.2023).

7. Regulation (EU) No 575/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on prudential requirements for credit institutions and investment firms and amending Regulation (EU) No 648/2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013R0575> (дата звернення: 01.11.2023).

8. Andersen H., Juelsrud R. E. Optimal capital adequacy ratios for banks. *Latin American Journal of Central Banking*. 2023. September. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666143823000285> (дата звернення: 01.11.2023).

9. García A., Schroth J. Can regulating bank capital help prevent and mitigate financial downturns? *Staff Analytical Notes*. Bank of Canada. 2021. №12. URL: <https://www.bankofcanada.ca/2021/06/staff-analytical-note-2021-12/> (дата звернення: 01.11.2023).

10. Науменкова С. Базель I, II, III: розвиток підходів для зміцнення регуляторної основи. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. Вип. 12 (177). С. 39-47.

11. Evaluation of the impact and efficacy of the Basel III reforms. Basel Committee on Banking Supervision. 2022. December. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d544.pdf> (дата звернення: 01.11.2023).

12. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=5 (дата звернення: 01.11.2023).

13. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення : 01.11.2023).

14. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Національного банку України від 28.08.2001 № 368. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (дата звернення : 01.11.2023).

15. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні. Схвалена рішенням Правління Національного банку України 15 грудня 2017 року № 803-рш. URL :

https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Method_15122017_803-rsh_economic_ratios.pdf?v=5 (дата звернення : 01.11.2023).

16. Звіти про фінансову стабільність. URL : <https://bank.gov.ua/ua/stability/report> (дата звернення : 01.11.2023).

17. Значення економічних нормативів по системі банків України. URL : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#2> (дата звернення : 01.11.2023).

18. Ситник Н. С., Прицак Я. М. Банківська система України в умовах війни: ризики та оцінка безпеки. *Молодий вчений*. 2023. № 6 (118). С. 94-98.

19. Кузніченко Я. М. Пруденційне регулювання достатності капіталу банку : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Суми, 2021. 28 с.

20. Про встановлення переліку інформації, що підлягає обов'язковому опублікуванню банками України. Постанова Національного банку України від 15.02.2018. № 11. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011500-18#Text> (дата звернення : 01.11.2023).

21. Pillar 3 (Market Discipline). Supporting Document to the New Basel Capital Accord. Basel Committee on Banking Supervision. 2001. URL : <https://www.bis.org/publ/bcbsca10.pdf> (дата звернення : 01.11.2023).

References

1. Kovalenko, V.V. (2022), "Capital adequacy of banks: modern measurements and further research", *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'*, vol. 1-2, No. 80-81, pp. 77-94.

2. Basel Committee on Banking Supervision (1988), "International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards", available at: <https://www.bis.org/publ/bcbs04a.pdf> (Accessed 01 November 2013).

3. Basel Committee on Banking Supervision (2004), "International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. A Revised Framework", available at: <https://www.bis.org/publ/bcbs107.pdf> (дата звернення: 01.11.2023).

4. Basel Committee on Banking Supervision (2010), "Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems", available at: <https://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf> (Accessed 01 November 2013).

5. Kozińska, M. (2014), “The impact of increased bank capital requirements on the Polish economy”, *Bezpieczny Bank*, vol. 3 (56). pp. 67-97.

6. The European Parliament and the European Council (2013a), “Directive 2013/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, amending Directive 2002/87/EC and repealing Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC”, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0036> (Accessed 01 November 2013).

7. The European Parliament and the European Council (2013b), “Regulation (EU) No 575/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on prudential requirements for credit institutions and investment firms and amending Regulation (EU) No 648/2012”, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013R0575> (Accessed 01 November 2013).

8. Andersen, H. and Juelsrud, R. E. (2023), “Optimal capital adequacy ratios for banks”, *Latin American Journal of Central Banking*, September, available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666143823000285> (Accessed 01 November 2013).

9. García, A. and Schroth, J. (2021), “Can regulating bank capital help prevent and mitigate financial downturns?”, *Staff Analytical Notes*, vol. 12, available at: <https://www.bankofcanada.ca/2021/06/staff-analytical-note-2021-12/> (Accessed 01 November 2013).

10. Naumenkova, S. (2015), “Basel I, II, III: the development of approaches for strengthening of prudential framework”, *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, vol. 12 (177), pp. 39-47.

11. Basel Committee on Banking Supervision (2022), “Evaluation of the impact and efficacy of the Basel III reforms”, available at: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d544.pdf> (Accessed 01 November 2013).

12. National Bank of Ukraine (2023), “Strategy of Ukrainian Financial Sector Development”, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=5 (Accessed 01 November 2013).

13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine “On Banks and Banking”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (Accessed 01 November 2013).

14. National Bank of Ukraine (2001), “Instruction on the Procedure for Regulating Banks' Activities in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (Accessed 01 November 2013).

15. National Bank of Ukraine (2017), “Methodology for Calculation of Economic Ratios for Regulation of Bank Activities in Ukraine”, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Method_15122017_803-rsh_economic_ratios.pdf?v=5 (Accessed 01 November 2013).

16. National Bank of Ukraine (2022a), “Financial Stability Reports”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/stability/report> (Accessed 01 November 2013).

17. National Bank of Ukraine (2022b), “Ukrainian banking system's overall compliance with prudential ratios”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#2> (Accessed 01 November 2013).

18. Sytnyk, N.S. and Pritsak Ya.I. (2023), “Banking system of Ukraine in war conditions: risks and security assessment”, *Molodyj vchenyj*, vol. 6 (118), pp. 94-98.

19. Kuznichenko, Ya.M. (2021), “Prudential Regulation of Bank Capital Adequacy”, Ph.D. Thesis, Money, Finance and Credit, Sumy State University, Sumy, Ukraine.

20. National Bank of Ukraine (2022b), “On realising a list of information subject to mandatory publication by banks of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011500-18#Text> (Accessed 01 November 2013).

21. Basel Committee on Banking Supervision (2001), “Pillar 3 (Market Discipline). Supporting Document to the New Basel Capital Accord”, available at: <https://www.bis.org/publ/bcbsca10.pdf> (Accessed 01 November 2013).

Стаття надійшла до редакції 15.11.2023 р.